

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 29^ο | ΑΘΗΝΑΙ Ι-30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1915 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1067

Η ΘΛΙΒΕΡΑ ΗΜΕΡΑ

Ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν, τὸ μεθῦσι τῆς ζωῆς εἰς τὰ γαλανὰ ἀκρογυάλια, ἡ μουσικὴ τῶν μεγάλων δένδρων, ἡ ζωγραφίης τῶν πάρκων ποῦ κεντᾶ ἡ φύσις μὲ χίλια χρώματα εἰς κάθε γράμμα καὶ εἰς κάθε τόνον, οἱ νέοι μικροὶ φίλοι μὲ τὰ γυμνά καὶ ἡλιοκαμμένα χέρια, τὰ παιχνίδια ποῦ ἀρχίζουν μὲ τὴν ἀνατολὴν καὶ τελειώνουν μὲ τὴν δύσιν, ἡ φωνές, τὰ γέλια, τὰ τρελλὰ πηδήματα ποῦ κάνουν τὴν παιδικὴν ζωὴ νὰ περνᾷ σὰν ὄνειρο παραδείσου, ὅλη αὐτὴ ἡ εὐτυχία τῶν δύο τελευταίων τοῦ καλοκαιριοῦ μὴρῶν γάνεται καὶ σβύνει σὰν ὅλες τῆς εὐτυχίης τῆς ζωῆς μέσα εἰς τὴν θλιβερὰν ἐμφάνισιν τῆς πρώτης καὶ πάλιν ἡμέρας τοῦ σχολείου.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ποῦ σκορπίζει τόσῃν μελαγχολίαν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων παιδιῶν μαζῇ, θὰ ἴθμελα νὰ τὴν ἔσβυνα μὲ μιὰ μονοκονδυλιά ἀπὸ κάθε ἡμερολόγιον καὶ κάθε ἡμεροδείκτην. Εἰς αὐτὴν ἡ τρομερὰ πραγματικότης τῶν καθηκόντων, τῆς περισυλλογῆς, τῆς πειθαρχίας, τῆς δουλειᾶς, τοῦ ἀμειλίχτου αὐτοῦ τυράννου τῶν μικρῶν, γάμνουν τὴν σκληρὰν ἐμφάνισιν τῶν ὑπὸ τὴν μορφὴν ἑνὸς δασκάλου, σκαιοῦ, τεσσάρων τοίχων μουντζουρωμένων καὶ γυμνῶν καὶ ἑνὸς μαύρου πίνακος, ποῦ ἀπλώνεται σὰν πένθιμο σύμβολο ἐμπρὸς στὰ παιδικὰ μάτια.

Ποῦ εἶναι τώρα τὰ λαφειρένια καθρεφτίσματα, ποῦ ἐγίνοντο φόντο εἰς τὰ ρουμπίνια καὶ τὰ διαμάντια καὶ τὰ τοπάκια ποῦ σκορ-

ποῦσε ἡ θάλασσα κάτω ἀπὸ τὸν δόλοενκο ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ; Ποῦ ἡ δλοπράσινης σιές, ποῦ ἐκοσκίνιζαν ὅσῃν μαργαριτάρι τὸν ἥλιο ἐπάνω εἰς τὸ σμαραγδένια πάγκα καὶ εἰς ἕνα ἀτελείωτο μοσχοβόλημα τοῦ ἀέρος ἐσκορπίζαν εἰς τὴν ψυχὴν τόση χαρὰ καὶ τόση εὐτυχία; Ποῦ εἶναι τὰ παλάτια ποῦ ἐκτίζοντο ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμο καὶ ἀπὸ τὸ δλόμυρο, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὰ μεγαλῆτερα παιδιὰ ποῦ ἀρχίζουν μόλις νὰ ξυπνοῦν εἰς τὴν ζωὴ; Ποῦ εἶναι τὰ πρῶτα σκιρτήματα τῆς καρδιάς τὰ ἄθελα καὶ τὰ ἀνύπτητα, ποῦ ἡ μικρούλα τῶν δώδεκα χρόνων αἰσθάνεται εἰς τὸ ἀντίκρουσμα ἑνὸς μικροῦ δέκατριῶν; Ποῦ εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς βάρκας καὶ τὰ γλυκὰ ὅσῃν νανούρισμα τραγουδάκια τῶν νέων, κάτω ἀπὸ τῆς σεληνόλουστες νύκτες ποῦ μοιάζουν ὅσῃν ἡμέρες μελαγχολικές; Ποῦ εἶναι ἡ μεγάλες ἡσυχίης ποῦ ἐπλόνονται ὅσῃν πέπλος ἑνὸς γλυκοῦ θανάτου ὅστις μεταμεσονύκτιες ὄρες τοῦ χρυσοσκεπασμένου ἀζόμη ἀγροῦ!

Ὅλα αὐτὰ γάνονται καὶ σβύνουν μέσα στὴν πένθιμη αὐτὴ ἡμέρα, ποῦ σημειώνει μὲ τὴν ἀνατολή της τὴν δύσιν καὶ τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ μαζὺ μ' αὐτὸ καὶ τῆς δλόαγνης χαρᾶς τῶν παιδιῶν. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ σκεπάσῃ ἐμπρὸς στὰ παιδικὰ μάτια τὸ ἀπαίσιον ἀντίκρουσμα ἑνὸς μαύρου πίνακος, ποῦ θὰ στολίζεται καὶ θὰ κεντᾶται κάθε ἡμέραν μὲ ἄτονα λευκὰ σημεῖα, γὰτι σὰν πένθιμο σύμβολο, σὰν νεκρικὴ σημαῖα μιᾶς χαρᾶς ποῦ πέθανε καὶ ποῦ θὰ ξεχασθῇ γλήγωρα, ὅπως ξεχνιοῦνται ὅλες ἡ εὐτυχίης καὶ ὅλες ἡ χαρῆς εἰς τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ.

ΑΙ ΔΥΟ ΠΑΡΘΕΝΟΙ

Δέν αντιγράφουν μόνον οί αιώνες ό ένας τόν άλλον. Ἀλλά καί αἱ θρησκείαι ὅσον καί ἄν διίστανται ὡς ἀρχική ἰδέα, ὅσον καί ἄν μακρᾶι τὰς χωρίζουν ἀποστάσεις, ὅμως ἔχουν πολλὰ τὰ κοινὰ εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς ἐξωτερικῆς των παραστάσεως.

Ὅταν προχθές παρακολουθοῦσα τὰς παραλάσεις τῶν πιστῶν οἱ ὅποιοι εἰς πυκνοῦς στοίχους, εἰς ἀνθρωπίνας μάζας ἠκολούθει ὁ ένας τόν άλλον ἀπό τήν προκυμαίαν τῆς ἀποβιβάσεως ἕως τὸ ὕψωμα τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἀναζοῦσα δύο χιλιάδας χρόνια ὀπίσω.

Κατάκοποι, μὲ τὰς αὐτὰς μορφὰς τοῦ πόνου καί τῆς ἀγωνίας, με τὸν αὐτὸν σπιυθῆρα τῆς ἐλπίδος εἰς τὰ βλέμματα, φορτωμένοι τὰ ἀναθήματα τῶν ἀκολουθοῦσαν τὸν ἴδιον δρόμον, ποῦ τοὺς ὠδήγει εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς, εἰς τὴν πηγὴν τῆς ἀγάπης καί τοῦ οἴκτου.

Γυναίκες πτωχαὶ μὲ ἀρνάκια στολισμένα εἰς τὴν πονεμένη των ἀγκάλῃ, τὸν μοιαδικὸν ἴσως πλούτου των, ἄνδρες ποῦ ἔσυραν τράγους δυστροποῦνας ἀπὸ τὰ κέρατα, παιδιὰ ποῦ ἔσυραν στολισμένες ἀγγελάδες μὲ χρυσόχαρτα καὶ χρωματιστὲς κορδέλες, βλαχοπούλες ποῦ ἐκρατοῦσαν μὲ δυσκολίαν λαμπάδες, ὑψηλότερες ἀπὸ τὸ ἀνάστημά των, γέροι μὲ τὰ δισάκια εἰς τὸν ὦμον φορτωμένα κάθε εἶδους μύρα καὶ λιβανωτὰ, ἀσκηταὶ γυμνόποδες καὶ ρυπαροὶ κάτω ἀπὸ τὰ ράκη ποῦ ἐσκέπαζαν τὸ λιπόσαρκον σῶμα των, κύριοι μὲ χονδρὲς ἀλυσσίδες, ἐπάνω εἰς τοὺς ὀλοστρογγύλους θώρακας, φορτωμένοι μὲ χρυσὰ χέρια καὶ μάτια καὶ πλευρὰ, κυρίαὶ μὲ μαύρους πέπλους καὶ μὲ μικροὺς ἀργυροῦς σάκους γεμάτους πολύτιμα κοσμήματα, ὅλοι καὶ ὅλαι ἀπετέλουν μίαν μακρὰν θεωρίαν πίστεως, εἶνα σύμπλεγμα ἀνθρώπων ξένων καὶ ἀγνώστων ποῦ τοὺς ἀδελφῶνεν ὅμως ἡ πίστις εἰς ἕνα κοινὸν ὄνειρον, εἰς μίαν προσευχὴν.

Ἀπαράλλακτα δύο χιλιάδες χρόνια πρὶν, ἔξεκινούσαν εἰς ὠρισμένην τοῦ ἔτους ἡμέραν ἀπὸ κάθε σημείου τῆς Ἑλλάδος ἀνθρώποι κάθε τάξεως καὶ κάθε ἡλικίας καὶ ἔφθαναν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀφανισμένοι ἀπὸ τὰ θαλάσσια ταξίδια καὶ τὰς πεζοπορίας. Καὶ σύροντες τὰ ζωντανά των ἀναθήματα χρυσοστόλιστα καὶ φέροντες ὁμοιώματα χερσῶν καὶ ποδῶν καὶ ματιῶν, σκαλισμένα εἰς μάρμαρα ἢ εἰς ἄλλας ὕλας, ἀκολουθοῦσαν τὴν μεγάλην λεωφόρον ποῦ ἔφερεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὀλίγον χαμηλότερα ἀπὸ τὸν ἰαὸν τῆς Παρθένου, εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Θεοῦ τῆς Ὑγείας, τοῦ

Ἀσκληπιοῦ. Ὀλουκτῖαι, πρесеυχαί, ἱερεῖς ποῦ ἐπληρώνοντο διὰ τὰ μεταδίδουν τὰς αἰτήσεις τῶν ἰκετῶν, ἀγίασμα ποῦ ἀνέβλυζεν, ὅπως καὶ ἐδῶ ἀπὸ τὰ βάθη κάποιας ἱερᾶς πηγῆς, ἡ ὁποία ὑπάρχει ἀκόμη καὶ σήμερον, λιτανεῖται, θαύματα, τίποτε δὲν ἔλειπε ἀπὸ τοὺς τύπους τῶν σημερινῶν πανηγυρισμῶν.

Καὶ τότε ὡς καὶ τώρα ἡ δύναμις ποῦ ἐκρύπτετο μεσα εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἦτο ἡ δύναμις μιᾶς γυναικὸς, ἡ τῆς μεγάλης καὶ πανσόφου κόρης τοῦ Διὸς, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά της τῆς θεᾶς Ὑγείας. Μία παρθένος προνομιούχος, ἡ ἐκλεκτὴ μεταξὺ τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἐκείνη ποῦ ἐξῆλθε πάνοπλος ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ Διὸς, εἶχε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἱερὰν ἀποστολὴν νὰ ἀποδίδῃ τὴν ὑγίαν.

Οἱ τύποι λοιπὸν διειρηθήσαν διὰ μέσον τῶν αἰῶνων αὐτούσιοι καὶ ἀμετάβλητοι. Καὶ μόνον ἡ βάσις τῆς θρησκείας μετεβλήθη καὶ μόνον ἡ διέπουσα αὐτὴν ἰδέα ἤλλαξε. Μόνον ἡ Παρθένος Μητέρα, ἐκείνη ποῦ ἔπαθε καὶ ἐποίησε καὶ ὑπέστη τὸ μαρτύριον τῆς ἀγωνίας, διεδέχθη τὴν ἄεκτον παρθένον, ἐκείνην ποῦ ἐγεννήθη ἐπάνω εἰς ἕνα θεῖον θρόνον, καὶ ποῦ δὲν ἠσθάνθη ποτὲ τι εἶναι στοργὴ καὶ ἀγωνία καὶ ἀγάπη. Καὶ δι' αὐτὸ ἔμεινεν ἡ σκληρὰ καὶ ἀκαμπτος καὶ ἐγωϊστικὴ μὲ τὰς ἀτελείας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, χωρὶς οἴκτου καὶ συμπάθειαν καὶ ἔλεος. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκόμη ἡ ταπεινὴ καὶ ἄσημος κόρη τῆς Ἰουδαίας μὲ στέμμα καὶ ἀκτινωτὸν τὸ φῶς τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀγάπης κατέρριψε τὸν στυλοβάτην τῆς παρθένου μὲ τὸ κράνος καὶ τὴν ἀσπίδα, καὶ ἐκρήμισε τοὺς πολυτελεῖς θρόνους τῶν θεῶν τῆς ὠραίας θρησκείας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλλειψεν ἡ θερμότης τῆς ἀγάπης καὶ μὲ αὐτὴν ἡ δύναμις τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς αἰωνιότητος.

Κ. Π.

ΛΥΤΡΩΤΗΣ

Μὲ ἄλικα ρόδα στὰ μαλλιά
καὶ τραγοιδόντας τῆς καρῆς
τραγοῦδια θριαμβευτικά,

προσιμένο στὴν ἀχρογιαλιά,
τὰ μαῦρα ὀλόψε ν' ἀντιζοῦσω,
τοῦ καρᾶβιου πέρα παν.ά.

Τὸν καπετάνω θὰ δεχτῶ,
ποῦ οσοτινὸς εἶνε στὴν ὄρη,
μ' ἕνα χαμόγελο γλυκό,

κι' ὦ λυτρωτή, θενὰν τοῦ πῶ,
χαῖρε ! ποῦ ἀπ' τὰ δεσμά τῆς ἄζωης
ζωῆς, λυτρῶνεις τὸ θνητό.

ΣΩΤ. ΣΚΙΠΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ κ. ΔΑΓΚΛΗΣ

ΕΝΑΣ ΧΟΡΟΣ

Ἐπέστρεψε μὲ τὸ κεφάλι βαρὺ μὲ μάτια κόκκινα. Ἐβριψε τὸ μικρὸν δεματάκι της, τὸ σκεπασμένο μὲ ἐφημερίδα, ἐπάνω στὴν καρδέλα καὶ εἶπε μὴ «καλὴσπέρα» ξερῆ, χωρὶς νὰ φιλήσῃ τὸ χεῖρ τῆς μητέρας της, χωρὶς νὰ χαμογελάσῃ εἰς τὰ μικρὰ ἀδελφάκια της.

— Γιατί γιὰ δὲν ἦλθες Κλεοπάτρα μου ;

εἶπεν ἡ μητέρα ἀνήσυχος. Ἐτριψε λιγάκι τὰ μάτια ἔβριψε τὸ καπέλλο της ἐπάνω εἰς ἄλλην καρδέλα καὶ ἀφοῦ ἔβηξε ἀρκετὰ εἶπε χασιωμένη.

— Ἐγώ... ξενύκτισα στὸ νυκτεῖο. Καὶ ἡ γυναῖκα ἡ κυρία μου, οὔτε φωτιὰ δὲν ἄναψε μόνον παγώνανε τὰ δακτυλάκια μας, τ' ἄχνιζα μὲ τὸ στόμα μου καὶ ζωντανεῖαν γιὰ νὰ πιάσουν τὸ βελόνι.

Γερμανοί και Τούρκοι ναύται, διασκεδάζοντες μετά την μάχην.

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

(Συνέχεια)

Ἡ κερὰ Μαρία ἔβγαλε τὸ μυρισμένο χαρτί μέσα εἰς τὸ φάκελλό του καὶ ἔπειτα τὸ ἔκρυψεν εἰς τὸ στήθος της. Ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς κάθε κίνημα τοῦ σώματος τὸ χαρτί τὴν ἐταίμπουσε, τὴν ἐπλήγωνε σχεδόν, σὰν νὰ ἤθελε νὰ τῆς ἐνθυμίξῃ ὅτι ἔκρυβε κάποιον μυστικὸν καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέχῃ μὴπως χαθῇ.

Καὶ ἀλήθεια ποτὲ στὴ ζωὴ της ἡ κερὰ Μαριγὼ δὲν εἶχε τόσο κουράσει τὸ μυαλό της εἰς μία τόσο ἐπίμονον ἰδέαν ὅσο τὴν ἡμέραν αὐτὴν. Εὐθὺς ποῦ τὸ βράδυ ἔμεινε μόνη, ὅταν περὶ ὅλοι εἶχαν ἀποκοιμηθῇ, ἐπῆρε τὸ τετραγώνον χαρτάκι, τὸ ἐστριφογύρισε στὰ χέρια της, τὸ ξεδίπλωσε καὶ κάτω ἀπὸ τὸν κρεμαστό της λύχνον τὸ εἶδεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, τὸ μύρισε καὶ τὸ ξαναμύρισε, σὰν νὰ τοῦ ζητοῦσε τὸ μυστικὸν του, σὰν νὰ ἤθελε νὰ μάθῃ τί ἔκρυβε. Ὅσες προσευχὰς ἤξερε, ὅσους ἀγίους ἐπίστευε γιὰ θυματουργοὺς ἡ κερὰ Μαρία ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειά τους νὰ τὴν φωτίσουν, ἂν ἔπρεπε νὰ δείξῃ ἢ ὅχι τὸ γραμματάκι στὴν κυρία της.

Καὶ ὅταν εὐρέθηκε στὸ κρεβάτι της μὲ ἄλη τὴν κούρασι ἡ κερὰ Μαριγὼ δὲν μπόρεσε νὰ κοιμηθῇ ἀμέσως. Ἐπίστευεν ὅτι ἡ ἀλήθεια μποροῦσε νὰ τῆς φανερωθῇ σὲ κανένα

ὄνειρο, ἔτσι ἀπὸ τὸ θεό, ὅπως τῆς εἶχε συμβῆ πολλές φορές, ὅταν ἦταν πειὸ νέα καὶ εἶχε κι' αὐτὴ σὰν ἄνθρωπος κάποιον μυστικὸν ἢ κανένα κρυφὸ πόθο. Καὶ ἔκλινε τὰ μάτια της σφικτὰ γιὰ νὰ ἀποκοιμηθῇ. Ἀλλὰ τοῦ κάκου. Ὅπνος δὲν τῆς ἐκόλλησε παρὰ τὰ ξημερώματα καὶ ἦταν τόσο ἀφανισμένη, ὥστε οὔτε ὄνειρο εἶδε, οὔτε ἡ ἀλήθεια τῆς ἀπεκαλύφθη.

Ἡ Ἄννα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶχε περάσει τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀμέριμνη. Ἐπειδὴ ἐξύπνησεν ἀργά, εἶχε βιασθῇ νὰ προσθάσῃ ἐγκαίρως εἰς τὸ σχολεῖο καὶ δὲν ἐνθυμήθηκε ὅτι τὴν εἶχε πάρει ὁ ὕπνος χωρὶς νὰ κρύψῃ τὸ γράμμα τοῦ Στέφου, ὅπως ἔκανε πάντοτε. Εἰς τὸ σχολεῖο ὅμως, ὅταν εὐρέθη μόνη μὲ τὴν Ἐλένη καὶ ἐκείνη τὴν ἐρώτησε τί τῆς ἔγραφεν ὁ Στέφου, ἐνθυμήθηκε νὰ ψάξῃ στὴ σάκκα της. Ἀλλὰ τὸ γράμμα δὲν εὐρέθη μέσα εἰς τὸ χάρτινον ντύσιμον τοῦ βιβλίου, ὅπου ἐσυνήθιζε νὰ κρύβῃ τὴν ἀλληλογραφία της. Ἡ Ἄννα ἀνησύχησε. Ἄν τὸ εἶχε ξεχάσει! Ἄν εἶχε παραπέσει καὶ τὸ ἔβλεπεν ἡ μητέρα της ἢ ὁ πατέρας της! Στὴν ἰδέαν αὐτὴν αἰσθάνθηκε σὰν ἓνα μικρὸ ρίγος στὴ ράχη. Ἦταν χαμένη!

Καυμένη Ἐλένη, δὲν τὸ βρῖσκω, εἶπεν εἰς τὴν φίλην της μὲ ἀληθινὴν αγωνίαν εἰς τὴν φωνή. Καὶ φοβοῦμαι μὴπως τ' ἄφισα στὸ σπῆτι. Καὶ ἐγίνε χλωμὴ, χλωμὴ σὰν πανί.

Ρῶσοι στρατιῶται μετὰ μάχην.

Φαντάσου αν το ιδίη ο πατέρας μου, τί θα γίνω.

Μπα! γι' αυτό τυχίζεις. Κουτή που είσαι! Καλέ δεν του λές πως είναι μις φίλης σου και σου τ'όδωκε να τ'ης το φυλάξης.

Η Άννα ανέπνευσε! Τέλος πάντων αυτή ή Ελένη ήταν μοναδική. Και έπειτα επρόσθεσεν ή Ελένη, μήπως ύπάρχη μέσχη εις το γράμμα το αληθινό σου όνομα;

Μέσα όχι, αλλά εις τον φάκελλο, ναί. Και τότε ;...

Τότε θα π'ης ότι μεταχειρίζεται ή φίλη σου το όνομά σου...

Η Άννα την άκουε, αλλά ειχε την βεβαιότητα ότι δεν θα τ'α καταφέρνε, αν έπρεπε να ειπ'η τόσα φέμματα. Και έπέρασε με αληθινή αγωνία τ'ης ώρες που έμεσολάβησαν εως ότου να κτυπήση το βραδεινό κουδοσύνι.

Τα αδελφια της την επερίμεναν ως πάντοτε εις την αύλήν, αλλά όταν έβγαίναν εις και τον πατέρα της να περιμένη πάρα έξω.

Η άνησυχία της τότε έγινε σωστή αγωνία. Ο πατέρας της όμως με άσυνείθιστη για τον χαρακτήρα του γλυκύτητα, τους επρότεινε να τους αγοράση γλυκ'α και εφάνετο σαν να την έκαμάρωνε ξεχωριστά από τα άγόρια του την ήμερα εκείνη.

Εις την Άννα τ'α χρωστάτε τ'α γλυκ'α αυτά, γιατί μουπεν ή μητέρα σας πόσο ένθουσιασμένες είναι ή δασκάλες της εις το σχολείο. Αυτή μελετ'α, προοδεύει, ειπεν ο πατέρας, ύστερα που κάθε παιδί επ'ηρε το γλυκισμά του. Και με την ευκαιρίαν αυτήν που του επαρουσιάζετο, άρχισε κατά την συνήθειά του να ψάλλη τον αναβχλόμενον εις τ'α άγόρια του.

Σ' εμένα, έλεγεν εις τον μεγαλύτερο, ειχα τόσες έλπίδες. Όταν εγεννήθηκες στο σπίτι μας ήταν σωστό πανηγύρι. Αν μουλεγαν να σε θρέψω με του πουλιού το γάλα για να σε κάμω γερό και ευτυχισμένο θα τ'ώκνανα.

Και ένψ ο πατέρας εξακολουθούσε σ' αυτό τον τόνο, ο γυιός χωρίς καν να τον ακούη, έμετρούσε τ'α γαλατομπούρεκα που ήταν άπλωμένα εις την αντικυρή πινατέλα και έσκεπτετο πόσο ευτυχής θα ήτο, αν ήταν δικά του. Ο δεύτερος ήτο το άρρωστο, το αδύνατο παιδί, και νυσταγμένο, σαν πάντα, επερίμενε και αυτό τ'η σειρά του να ακούση τ'α μαλώματα και τ'η γρύνην του πατέρα του, αν και πειό ήπια και μετριασμένα από τον μεγαλύτερο. Ο τρίτος πολύ μικρός, αλλά και πολύ τρελλός, δεν ειχε να φοβ'ηται μεγάλα πράγματα. Έτρωγε το γλυκό του λίγο λίγο, για να μη τελειώση γλήγωρα, και έκανε νοή-

ματα στην Άννα να αλλάξ'η ένα μικρό κομματάκι από το δικό του με το δικό της, που δεν το ειχεν εγγίξει, γιατί ήθελε να το μοιράση με τ'η μητέρα της.

Όταν εύρέθηκον ύστερα από λίγο όλα τ'α παιδιά στο σπίτι και ή μητέρα της την εδέχθη με ένα καλώς το παιδί μου, θερμότατο ή Άννα ανέπνευσε. Ωρισμένως το γράμμα δεν ειχε πέση στα χέρια της. Αλλά τότε τί έγινε; Έψαξε παντού και εις τον τενεκέ με τ'α σκουπίδια ακόμη, αλλά τίποτε. Χωρίς άλλο θα το ειχε μόνη της τρυπώσει πουθενά, ή θα το ειχε πάρη ο αέρας. Όπωςόποτε ήσυχασεν, έκοιμήθηκε καλά και ευχαριστημένα και μόνον όταν το πρωί έσηκώθη και άρχισε να γράφη στον Στέφ'α, αισθάνθηκε μέσα της σαν μι'α αγωνία για το χαμμένο γράμμα. Τότε μόνο έσυλλογίσθηκε ότι μπορούσε να το ειχεν εύρει ή κερά Μαριγώ. Έτρεξεν άμέσως κάτω και χωρίς προοίμια και άνησυχίαν, με την βεβαιότητα ότι ή κερά Μαριγώ δεν θα μπορούσε να τ'οχη διαβάσει, την έρώτησε βιαστικά και γλήγωρα, μήπως όταν έσκούπιζε ειχε μαζέψει κανένα χαρτί.

Η γρηά υπηρέτρια δεν έλαβε καιρό να συλλογισθ'η αν επρεπεν ή όχι να τ'ης π'η την αλήθεια. Και βέβαια το ηύρα. Μα να σου π'ω, δεν είναι χαρτί αυτό, παρά γράμμα και μοσχομυρισμένο μάλιστα. Καλέ ο κύρπος μου μοσχοβολάει από χθές, που για να μην το δ'η κανείς τ'ακρυφα.

Εις τ'α τελευταία αυτά λόγια, ή Άννα έκοκκίνησε σαν παπαρούνα. Γιατί έκατάλαβα ειπεν ή κυρά Μαριγώ, αφού την εκύτταζε καλά καλά με τ'α μάτια που έδειχναν τί ειχε σκεφθ'η, π'ως δεν επρεπε να το δ'η ούτε ή μαμά σου ούτε ο μπαμπ'ας σου. Αλλά και πάλι δεν ξέρω, αν έκαμα καλά. Θαρρ'ω π'ως επρεπε να τους το δείξω.

Η Άννα ειχε γίνει χλωμή σαν πανί. Όχι, όχι, νταντά μου, αγαπημένη μου, ειχε π'η και έκρεμάσθηκε στο λαιμό της. Να μου το δώσης άμέσως, άμέσως, αυτή τ'η στιγμή, και έχωσε θαρρετά το χέρι της στο στήθος της υπηρετριας και το άρπαξε αποφασιστικά και με χαρά που εζωγραφίσθηκεν άμέσως εις το πρόσωπό της.

Η κερά Μαριγώ έκτσούφιασεν. Όταν ή υποψία της ήταν αληθινή και μι'α όλόκληρη μέρα ειχε κρύψει στον κόρφο της ένα ραβασάκι. Μα καλέ αυτό δεν το χωρούσεν ο νους της. Τόσο δ'α παιδί ακόμη, σωστό κλωτσοπουλι, που μόλις ειχε βγ'η από ταύγο και να τ'ης στέλνουν ραβασάκια. Επ'ηρε τότε ένα ύφος

σοβρό, τραγικό σχεδόν και με φωνή που εκρυβε την αγωνία της μήπως άκουσθ'η, άρχισε να λέη. Έτο, παιδί μου, έσύ το φρόνιμό μας κορίτσι, έσύ τόσο μικρή ακόμη νάχης τέτοια γράμματα ;

Δεν είναι δικό μου, ειπεν ή Άννα με φωνή που μόλις ακούουνταν. Ένα κορίτσι μου τ'όδωκε να τ'ης το φυλάξω; για να μην το δ'η ή μητέρα της.

Η συμβουλή τ'ης Ελένης επιασε. Η κερά Μαριγώ ανέπνευσε. Βέβαια ετσι θ'αναι έσκεφθηκε. Είπα κ' εγώ! Που βρέθηκεν αυτός ο τουράς, αυτό το άφωρισμένο σημάδι 'σένα γράμμα παιδιού σαν την Άνουλα μας.

Την άγκάλιασε, την εφίλησε, και ύστερα την έσυμβούλευσε να μη συναναστρέφεται με παληκορίτσι, που ειχαν τέτοιες φασαρίες. Υποπτεύθηκε μάλιστα την κόρη τ'ης σπιτονοικοκυράς, την προκομμένη αυτή, που όλη ή αύλή ειζερε π'ω, ειχει εργολάβο, κ' εγελούσαν μαζί της, χωρίς καμμιά νάλεγε τίποτε στην προκομμένη τ'η μάνα της, που λέγαν δ'α και γι' αυτήν τόσα.

Η Άννα δεν απήντησε τίποτε, έπροφασίσθη ότι ειχε να μελετήση, έτρεξεν επάνω, εκρυψε το γράμμα στο ντύσιμο του τετραδίου της και έπειτα έτελείωσε την απάντησί της εις τον Στέφα.

Η απάντησις τ'ης Άννας εις το γράμμα του Στέφα ειχεν ένα πολύ διαφορετικόν τόνον από όσα του ειχε γράψει ως αυτήν την στιγμήν. Η λύπη, ή κάποια δειλία, ή στενοχωρία που υπ'ηρχεν εις τ'α πρώτα της γράμματα, ειχεν άντικατασταθ'η από μι'αν βεβαιότητα, από ένα είδος εμπιστοσύνης προς τον έαυτόν της, από ένα πνεύμα ανεξαρτησίας, που έκαμεν άμέσως έντύπωνιν εις τον νέον.

«Είμαι πολύ ευχαριστημένη του έλεγεν. Αισθάνομαι έξαφνα ότι δεν είμαι πειά το λουλουδάκι του βουνού, που βρίσκει αδύνατο και ανυπεράσπιστο κάθε καταιγίς. Μπορεί να χρεωστ'ω εις τ'α γράμματά σας την δύναμι που ειχει ριζωθ'η τελευταία στην ψυχή μου, μπορεί και να υπ'ηρχε χωρίς να το ξέρω, χωρίς να την ειχα καταλάβει. Από χθές ως σήμερα με ένα άσήμαντο περιστατικό, που εις άλλην περίστασιν θα με έκανε να χύσω ποτάμια δάκρυα, αισθάνομαι ότι είμαι δυνατή, ότι μπορώ από την δύναμί μου να σκορπίσω και εις τους άλλους που αγαπ'ω.

«Και νομίζω π'ως ή μητέρα μου ηύρε κ' εκείνη κάποια ευτυχία, που με αισθάνθηκεν έξαφνα αλλοιώτικη, παρά όπως ήμουν, όπως με ένόμιζεν ότι είμαι ως τώρα. Μου φαίνεται

παρηγορημένη, 'σαν να μ' αγαπ'α, γιατί ξέρεις, ένόμιζα ότι δεν μ' αγαπούσε πρίν. Τέλος όλα γύρω μου είναι πειό ευχάριστα και λυπούμαι που ή χαρά μου, όσο γίνεται μεγαλύτερα, τόσο και δυσκολώτερα μπορώ να την περιγράψω και να την ζωγραφίσω ζωντανή, όπως ειχει πλημμυρήσει τ'η ζωή μου τ'ης τελευταίας αυτές ήμέρες.

«Και θ'άθελα να ρωτήσω τον μόνο φίλο μου, που με τόση καλωσύνη μουδειξεν ως τώρα την συμπάθειά του, ξέρει άρα γε κι' αυτός όλη τ'η δύναμι που ειχει μέσα στη ψυχή του; Και όταν του παρουσιάζεται καμμιά μεγάλη λύπη, όταν του κάνουν καμμιά μεγάλη άδικία αισθάνεται 'σαν μι'α επανάστασι να τον κάνη να σηκώνη κεφάλι, να άψηφ'α όλους και όλα, και να τραβ'α μπροστά χωρίς φοβο και δειλία!

«Εγώ για πρώτη φορά που αισθάνθηκα την ανάγκη και την δύναμι να επαναστατήσω, ένίκησα. Δεν έγινε βέβαια υπερίφανη γι' αυτό, απεναντίας αισθάνομαι π'ως είμαι καλλίτερη από πρίν. Αλλά έγινε ευτυχισμένη γιατί έσώθηκα από τον φόβο και την αγωνία και την ταπεινώσι που έκαμαν εως τώρα την μεγαλύτερη δυστυχία τ'ης ζωής μου.

«Και τώρα αφού είμεθα φίλοι θέλω να σας κάμω να καταλάβετε καλά π'ως έγινε γενναία, να εϊσθε ευχαριστημένος από μένα και αν και σεις, ως μου γράφετε, ειχετε λύπες κάποτε, να με μιμηθ'ητε.

Η ευτυχισμένη φιλεναδούλα σας Άννα.

Εις την υπογραφήν ή Άννα ειχε σταματήσει. Έγραψε πρώτα ή φίλη σας και ύστερα δεν τ'ης άρεσε. Τ'όδρισκε ξερό, άχαρο, τυπικό πολύ. Έγραψεν ύστερα: ή φιλενάδα σας, αλλά κι' αυτό δεν τ'ης άρεσε. Φιλενάδα της ήτον και ή Ελένη και ή Λιλή, και αισθάνονταν ότι την αγαπούσαν τόσο λίγο, και τόσο αλλοιώτικα από τον Στέφα. Ηθελε να βρ'η την λέξι που θα ήταν πειό γλυκειά, πειό τρυφερή, που θα έδιδε περισσότερο ιδέα τ'ης αγάπης της, και ετσι εκόλλησεν εις το τέλος τ'ης φιλενάδας, το μικρολίσιτικο ούλα που ένψ την έδειχε πειό μικρή, έδειχε μαζί και την αγάπη της. Τ'ης εφάνηκε που ή φιλεναδούλα θα ήτο τώρα πειό αγαπητή, π'ως ο νέος θα έκαταλάβαινε όλη την στοργή και την άφσώσί της, π'ως θα την ήσθάνετο πειό κοντά εις την ψυχή του, πειό δική του, χωρίς επιφυλάξεις και περιορισμούς.

Το γράμμα της ειχε φύγει από προχθές και για πρώτη φορά το ειχε παρακολουθήσει με ένα αίσθημα αλλοιώτικο, πειό ξεκαθαρισμένο

μέσα εις τὴν ἀνάλυσι πού τοῦ ἔκανε ἀτυνείδητα σχεδὸν εἰς τὸ μικρὸ τῆς κερχλάκι. Τῆς ἐφάνετο πῶς τὸ γράμμα αὐτὸ θὰ τὴν ἔδειχνε πειὸ μεγάλη εἰς τὴν ἀντίληψι τοῦ Στέφου, πῶς θὰ ἔπαυε νὰ τὴν θεωρῆ κοριτσάκι, πῶς θὰ τοῦ ἐφάνετο πειὸ ὄριμη γιὰ αἰσθημα πειὸ δυνατὸ ἀπὸ τὴν φιλία πού τοὺς εἶχε συνδέσει ὡς τῶρα.

Γιὰτί μ' ἔλο πού εἶχε πῆ στὴν Ἑλένη πῶς ὁ Στέφου ἦτον φίλος τῆς, ὅπως ἐκείνη ἦτο φίλη τῆς, ὅμως πάντα ἐπερίμενε καὶ ἠσθάνετο ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα κατὰ περισσότερο καὶ πειὸ ὄρατο ἀπὸ τὴν φιλία αὐτή.

Τὴν ἐντύπωσιν καὶ τὸ αἶσθημα αὐτὸ τῆς τὰ εἶχον καλλιεργήσει τὰ μυστικὰ τῆς Ἑλένης. Ἡ Ἑλένη γιὰ νὰ μὴ φκνῆ ὅτι ἔμενε πίσω ἀπὸ τὴν Ἄννα, ὅτι δὲν τὴν εἶχε κανεὶς προσέξει ὡς αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἤρχισε νὰ δημιουργῆ μὲ τὴν φαντασία τῆς μιὰ ἐρωτικὴ περιπέτεια, τῆς ὁποίας τὰ ἐπεισόδια, ἐντελῶς φανταστικὰ τῆς μετέδιδε κάθε ἡμέρα. Πολὺ πρωϊμώτερα ἀνεπτυγμένη ἀπὸ τὴν Ἄννα καὶ μὲ τὸ κεφάλι καὶ πῶς ἐξημμένο ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα πού ἐδιάβασε, χωρὶς καμμίαν ἐπιτήρησιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν, ἡ Ἑλένη τῆς ἀπεκάλυπτε μυστικὰ τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγνώριζε μὲν, γιὰτί δὲν τὰ εἶχε ζήσει, ὅμως τὰ περιέγραφε ζωντανὰ καὶ ἐκφραστικὰ, ὥστε νὰ κάμνουν μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἄννας, πού εἶχεν ἤδη κάποιον εἰς τὸν ὅποιον ἐστρέφοντο οἱ συλλογισμοὶ τῆς.

Εἰς τὴν ψυχικὴν αὐτὴν κατάστασιν τὴν εὐρισκὰν καὶ αἱ διηγήσεις τῆς Μυριγούλας, τῆς κόρης τῆς σπιτονοικοκυρᾶς τῶν. Αὐτὴ φύσις διεφθαρμένη, μὲ τὰ κληρονόμικα σπέρματα ζωῆς προκλυμένης, τὴν ὁποίαν εἶχε ζήσει ἕλη ἡ γενεαλογικὴ τῶν ἰδικῶν τῆς ἦτο ἰκανὴ νὰ σκανδαλίζῃ καὶ νὰ δηλητηριάξῃ μεθοδικὰ καὶ μὲ σύστημα κάθε γνωριμίαν τῆς, εἴτε τῆς ἡλικίας τῆς, εἴτε καὶ ἐντελῶς παιδι ἀκόμη ὅπως ἦτον ἡ Ἄννα.

Μάτα

ΘΡΗΝΟΣ ΜΑΝΝΑΣ

Κάθε μεγάλο αἶσθημα λύπης, ὅταν εἶναι ἀληθινόν, ἀνοίγει εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν μας κόσμους ἀγνώστους ὑψηλῶν μεγαλείων. Ὅταν πονοῦμεν τότε πιστεύομεν, τότε θέλομεν νὰ ἐλπίζομεν, τότε ζητοῦμεν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὰ ἀπόρητα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Μία μητέρα πού χάνει τὸ μονάκριβο παιδάκι τῆς, μιὰ καρδιά πού τὴν ἔχει μαυρίσει ὁ πόνος

τοῦ αἰνώλου χωρισμοῦ, μετουπώνεται ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην. Εἰς τὴν δίψαν καὶ τὸν πόθον τῆς νὰ ἐλπίζῃ, ὑψώνεται εἰς κόσμους ἀνωτέρους, εἰς σφαίρας πού ἡ φαντασία δημιουργεῖ καὶ πού ἡ ψυχὴ ἀπλώνει τὰ πτερά τῆς διὰ νὰ φθάσῃ ὅ,τι ἔχασε, διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰς ἀποστάσεις, διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν φρικώδη εἰκόνα τοῦ θανάτου.

Ἴδου πῶς ἡ πονεμένη μάννα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ καὶ νὰ τὸ φαντασθῆ γίνεται ποιήτρια. Ποτέ μου δὲν θὰ ξεχάσω τί ἔλεγε ἡ Μαρία Παλαμά, ἡ γυναῖκα τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ, ἐμπρὸς εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ ἀγαπημένου τῆς Ἄλκι. Ὅ,τι ἔλεγε ἠσυχὰ καὶ πονεμένα ἦτο περισσότερο ἀπὸ ποίημα. Καὶ ἴσως χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ ὁ ποιητὴς μέσα εἰς τὸ μεγάλο του θρηνοῦ τοῦ **Τάφου** πολλὰ ἀπὸ τὰ ποιήματά του θὰ τὰ ἔχεν ἐμπνευσθῆ ἀπὸ τὴν γυναῖκα του.

Πρὸ ἡμερῶν ἐντελῶς τυχαίως ἔπεσαν εἰς τὰ χεῖρά μου στίχοι γραπτοὶ αὐτὴν τὴν φορὰν ἄλλης πονεμένης μάννας, μιᾶς συμπαθεστάτης καὶ ὡραίας γυναίκος τῆς κ. Ταρσοῦλη, πού ἔχασε πρὸ καιροῦ τὸ μονάκριβο κοριτσάκι τῆς.

Οἱ στίχοι αὐτοὶ μοῦ ἔφεραν τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια καὶ μὲ ἔκαμαν νὰ αἰσθανθῶ μιὰ πολὺ δυνατὴ συγκίνησι. Ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζα οὔτε τὸ παιδάκι, οὔτε τὴν μητέρα, συμπεραίνω ὅτι ὁ πόνος τῆς ζωγραφίζεται πολὺ δυνατὰ καὶ ἀληθινὰ, ὥστε νὰ συγκινή τόσο.

Εἰς ἓνα ποίημά τῆς βλέπει εἰς τὰ ἄστρα τῆς **παιδικῆς ψυχούλης** : **Ἐξ ὅσας γνωρίζω ματια ἀγαπημένα. Ματάκια πού στή γῆ ἔσβου ὁ χάρος...**

Κάθε ἀστὴρ ἀπὸ ὅσας καὶ μιὰ ψυχούλα
Πού ἀγρυπνεῖ στὸν οὐρανὸ καὶ περιμένει
Πού σβύνει ἠσυχὰ πρῶτ' μὲ τὴν ἀγούλα
Καὶ πάλι βράδου, βράδου ξαναβγαίνει
Ψυχούλης, μάτια, ἀπτέρια ἀγαπημένα

Καὶ εἰς ἓνα ἄλλο, τῆς ἡμέρας τῆς εορτῆς τοῦ παιδοῦ τῆς, πού τοῦ ἀφιερώνει σταυρὸν μὲ λουλούδια :

«Εἶν' ὁ σταυρὸς τοῦ πόνου μου ἐκεῖνος
«φιαγμένος ὅλος μὲ τῆς λύπης τὰ σημάδια
«Μέσα του κλίνεται ὁ θλιβερός μου θρήνος.
«Κ' ἔξω του λάμπουνε τὰ δάκρυά μου πετράδια.

Καὶ εἰς περὶ ἀκόμη ποιήματα ἡ νεορὰ μητέρα ζωγραφίζει τὸν μεγάλο τῆς πόνον. Καὶ συμπεραίνω πῶς μὲ τὸν καιρὸ, θὰ ἀνοιχθοῦν διάπλατες ἐμπρὸς τῆς ἡ πόρτες τοῦ παλατιοῦ τῆς Τέχνης, πού θὰ τὴν παρηγορήσῃ ἀληθινὰ καὶ θὰ τῆς χαρίσῃ μιὰ νέα εὐτυχία.

Ὁ Σέρβος στρατηγὸς βοεβόδας ΠΟΥΤΝΙΚ εἰς τὸν ὅποιον ἡ Σερβικὴ Βουλὴ θὰ προσφέρει ὡς δῶρον 250 χιλιάδας φράγκων.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑΝ ΤΗΣ κ. ΠΑΡΡΕΝ ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

Δὲν θέλω νὰ τελειώσω τὴν ὁμιλίαν αὐτὴν πρὶν νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν νεορὰν ῥήτορα ἡ ὁποία πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐδῶ θέσεως περαίνουσα τὰς περὶ γυναικῶν τοῦ Ἑδριπίδου τρεῖς διαλέξεις τῆς, ὁμίλησε περὶ τῆς συγχρόνου δράσεως τῶν Ἑλληνίδων κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ἠδίκει καὶ ἐκείνας καὶ αὐτήν.

Ἐπεφιλιάχθην νὰ τῆς ἀπαντήσω εἰς τὴν πρώτην περίστασιν πού θὰ ἐπροουσιάζετο. Καὶ τῆς λέγω κατηγορηματικῶς σήμερον ὅτι ἠδίκησε τὰς Ἑλληνίδας, λέγουσα ὅτι μόνον ἡ φιλιανθρωπία τὰς ἀπαηχόλησεν ἕως τὰρα καὶ ἡ

κουκλίστικη κοκεταρία μὲ τὰ κουρέλια τῆς. Καὶ τὴν ἐρωτῶ : Εἰξεύρει πολλὰς σοφὰς ξένας πού θὰ εἰμποροῦσαν νὰ παρουσιάσουν τὸ περὶ Ἑδριπίδου θέμα τῆς μὲ ὅσιν ἐντέλειαν καὶ φωτεινὴν ἐπιστημονικότητα τὸ ἐπαρουσίασεν αὐτή ; Εἰξεύρει πολλὰς ξένας, αἱ ὁποῖα ἕως τώρα ἐπαρουσίασαν τὸν φεμινισμόν μὲ διαύγειαν ἀντιλήψεως, μὲ λογικὴν ἀρτίαν, βασισμένην εἰς τὴν στατιστικὴν καὶ εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιστήμην, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ἐπροουσίασεν ἐδῶ ἡ διδάκτωρ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν δ)νίς Ζερβοῦ ; Εἰξεύρει πολλὰ ἐκ τῶν γυναικείων Λυκείων τοῦ κόσμου καὶ τῶν μᾶλλον προηγμένων εἰς πολιτισμὸν λαῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τόσον μικρὸν διάστημα ἐπροουσίασαν δράσιν κοινωνικὴν, δράσιν πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου, ὅσιν τὸ

ιδικόν μας, τηρουμένων βεβαίως τῶν ἀναλογιῶν τοῦ πληθυσμοῦ; Καὶ ὅτι ἐγεινεν ἐδῶ εἰς τὸ κέντρον αὐτὸ τῶν γυναικῶν τῆς ἀνωτέρας μορφώσεως, ἐντὸς τῆς τελευταίας τριμηνίας καθ' ἣν παρουσιάσθησαν δέκα ὁμιλήτρια πρώτης γραμμῆς, αἱ ὁποῖαι ἐπραγματεύθησαν θέματα ὑψίστου ἐνδιαφέροντος, τὸ ἐν ἐπιστημονικώτερον τοῦ ἄλλου, δὲν ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον μεταξὺ ὄλων τῶν ξένων γυναικείων παρομοίας φύσεως πνευματικῶν κέντρων;

Ἐπὶ εἴκοσι ὁκτὼ ἤδη ἔτη παρακολουθῶ τὸν ξένον γυναικῆν περιοδικὸν τύπον καὶ ἔχω ἐπισκεφθῆ ὅλας περιόδους τὰς μᾶλλον προοδευτικὰς εἰς τὰ γυναικεῖα ζητήματα πόλεις τοῦ κόσμου. Ἄς μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ νεαρά μου φίλη νὰ τὴν βεβαιώσω καὶ νὰ τὴν ἡσυχάσω ἐντελῶς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς προόδου τῶν Ἑλληνίδων. Εἶναι ὀλίγαι αἱ πόλεις μὲ διακοσίας χιλ. πληθυσμοῦ, ὅπως αἱ Ἀθήναι, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν τόσον σοβαρὰν καὶ μελετημένην, ὡς τὴν ἰδικήν μας, γυναικεῖαν δρασίαν. Ἴσως ἀγνοεῖ, διὰ νὰ ὁμιλήσω μᾶλλον συγκεκριμένα ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας μόνον λειτουργοῦν ὑπὲρ τὰ εἴκοσι προοδευτικὰ καὶ μορφωτικὰ γυναικεῖα σωματεῖα, χωρὶς τὰ καθαρῶς φιλανθρωπικά. Καὶ μετῶ: δύο Κυριακὰ Σχολεῖα καὶ ἐν ἑσπερινὸν ἐργατίδων. Τὸν Σύλλογον τῆς Γυναικείας Ἐκπαιδεύσεως μὲ πρώτης τάξεως μορφωτικὸν πρόγραμμα διὰ τὰς λαϊκὰς τάξεις. Τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἑλληνίδων μὲ πέντε τμήματα ἀνεξάρτητα, ἀνταποκρινόμενα εἰς πέντε γυναικεῖα σωματεῖα προοδευτικώτατα. Τὸ Ἀσυλὸν τῶν Ἐργατίδων, κέντρον προστατευτικῶν καὶ μορφωτικῶν 250 πτωχῶν ἐργατικῶν κοριτσιῶν. Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων μὲ δέκα Τμήματα, ἐξυπηρετοῦντα ἑκατὸν εἰς τὸν κύκλον τοῦ γυναικεῖαν μόρφωσιν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς καὶ μὲ ἀντεπιστέλλοντα τμήματα εἰς Πάτρας, Θεσσαλονίκην καὶ Σύρον. Τὴν Πρόοδον, τὴν ἀναπτύσσουσαν καὶ τελειοποιούσαν καθὲ γυναικεῖαν ἐργασίαν, τὰς Βασιλικὰς Σχολὰς καὶ τέλος τὸν Πατριωτικὸν Σύνδεσμον μὲ δέκα διάφορα ἐκπολιτιστικὰ καὶ ἐξανθρωπιστικὰ τμήματα καὶ μὲ ἀνάλογα παρρητήματα αὐτῶν εἰς Κέρκυραν, Πειραιᾶ, Πάτρας, Κοβαλλίαν καὶ Θεσσαλονίκην. Εἰξεύρει τί ἀριθμὸν γυναικῶν ἀπασχολεῖ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐκπολιτιστικὴ δρασίς; Ὑπὲρ τὰς χιλιάς. Εἰξεύρει ἀκόμη ὅτι τὰ πλεῖστα ἀπ' αὐτὰ τὰ σωματεῖα ἀποτελοῦν τὸν Ἐθνικὸν Σύνδεσμον τῶν Ἑλληνίδων, ὁ ὁποῖος τὰς συνδέει μὲ ὅλας τὰς προοδευτικὰς γυναικῆς τοῦ κόσμου διὰ τοῦ Διεθνοῦς Γυναικεῖου Συνδέσμου τοῦ ἰδρυθέντος εἰς Λονδίνον.

Ἐνα μόνον μᾶς λείπει καὶ μᾶς ἔλειψεν ἕως

τώρα. **Σωματεῖον Πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ Πολιτικῆς ψήφου καὶ μία κυρία Πάγκαρος ἢ ὁποῖα νὰ λιθοβολῆ ὑπουργοὺς καὶ νὰ σπάξῃ τζάμια.**

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸ ἂν μᾶς λείπῃ, ὅμως καὶ φιλολογικῶς ἐργάζονται αἱ Ἑλληνίδες. Καὶ νομοθετικῶς εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα κατορθώσαμεν, χάρις ἰδίᾳ εἰς τὸν πρόην Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης κ. Δημητρακόπουλον νὰ ἀποκτήσωμεν νόμους προστατευτικούς, τοὺς ὁποῖους γυναικεῖς λαῶν μᾶλλον πολιτισμένων δὲν ἔχουν ἀποκτήσει μέχρι σήμερον.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, διὰ τὴν ὁποῖαν καὶ ὑπερήφανοι πρέπει νὰ εἴμεθα καὶ πολλὰ νὰ ἐλπίζωμεν ἀπὸ τὸ μέλλον.

ΠΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

(Συνέχεια)

Ἡ γλώσσα τοῦ Καλοσγούρου δύναται ἀκόμη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εὐγλωττος ἀπάντησις καὶ εἰς τὸ ἐπιχείρημα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται νὰ ἐξηγήσωσι τὸν πρὸς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν ἔρωτα ὡς ἀποτέλεσμα ἀμελετησίας καὶ ἀμαθείας ἀνθρώπων ἀγνοούντων καὶ καταφρονούντων τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ἐντελῶς δὲ ἀδυνάτων νὰ συγγράψωσιν εἰς καθαρῶς παιδαριώδης κατηγορίαν, τὴν ὁποῖαν θλιβόμεθα λέγοντες ὅτι διετύπωσε πρό τινας χρόνους, τίς οἶδε ἐκ τίνος παρεξηγήσεως καὶ ἔξοχον δημοσιογραφικὸν φύλλον, ἡ «Νέα Ἡμέρα» τῆς Τεργέστης.

Διανοητικὴ ἀπόλαυσις εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν «Κρητικῶν παρατηρήσεων». Ὡς τὴν μεταφραστικὴν ἐργασίαν τοῦ Πολυλά, οὕτω καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Καλοσγούρου διακρίνει συγκατατάξις καὶ συμπάθεια πρὸς τὸ παρόν, θερμὴ δ' ἐλπίς καὶ μεγάλη πίστις εἰς τὸ μέλλον. «Γλῶσσα τοῦ μέλλοντος» ὁ Καλοσγούρος ἀποκαλεῖ τὴν γλῶσσαν, ἣν μετεχειρίσθη ὁ Πολυλάς, σοφῶς δ' ὀρίζει ταύτην—παρὰ τὰ μειδιάματα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἔχουν πρόχειρα οἱ φιλοσκόμμοι—ὡς τὴν «ἀληθῆ ἐθνικὴν γλῶσσαν», ἣτις οὐ μόνον δὲν ἀποκλείει τὸ ἐνεστώσ, ἀλλ' ἡ μάλιστα εἶναι ἡ ἀλήθεια τούτου καὶ ὡς τοιαύτη ἀξία νὰ ἐπιζήσῃ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν «πάντες οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ἔγραψαν ἢ ἐπέζητησαν τὴν γλῶσσαν τοῦ μέλλοντος ἀναπτύσσοντες τὸ δυνάμει

ὑπάρχον καὶ συμπληροῦντες αὐτό, ἔτι δ' ἀποκλείοντες ὅ,τι ὁ πεφωτισμένος αὐτῶν ὀφθαλμὸς ἔβλεπεν ἤδη περὶ ἢ προωρισμένον νὰ πέσῃ». Καὶ κατωτέρω ἀπαντῶν πρὸς τοὺς ἀπαισιοδόξους, τοὺς ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ μετ' ἀλγεινοῦ προαισθήματος ἀποφαινομένους ἵτι ἡ Ἑλλάς ποτὲ δὲν θὰ ἔχῃ γλῶσσαν, χαρακτηρίζει τὴν τοιαύτην ἀπιστίαν, συντασσόμενος καὶ κατὰ τοῦτο τῷ Πολυλά, ὡς ἀπιστίαν εἰς αὐτὸ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος· καὶ νομίζει ὅτι «ἡ φύσις, καίτοι ἐκτροχιασθεῖσα, θέλει φθάσει βαθμηδὸν εἰς παραγωγὴν—σημειωτέον ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ πεζοῦ λόγου—νέου τύπου ἐπίσης φυσικοῦ καὶ βεβαίως πλουσιωτέρου τοῦ πρώτου». Ἀλλὰ μετὰ πόσης ἀκριβείας χαρακτηρίζει ἐν τοῖς καθέκαστον τὴν μεταφραστικὴν ἐργασίαν καὶ δια φωτίζει τὰς φιλολογικὰς δοξασίας τοῦ Πολυλά! Ἄρκει ἀπλῆ τις περίληψις τούτων.—Ὁ συγγραφεὺς ὄξιοι νὰ συντελέσῃ εἰς ἀνύψωσιν τῆς λαλουμένης εἰς ἡμᾶς διὰ πολυχρονίου διαμορφωτικῆς ἐργασίας ἀνεπιβίασθησαν αἱ γλῶσσαι τῶν Ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἐθνῶν. Καὶ ὁ πεζὸς λόγος αὐτοῦ οὐσιωδῶς διαφέρει τοῦ κοινῶς παραδεδεμένου. Στιρίζεται οὐχὶ ἐπὶ ἔξω, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀναλλοιώτου βάσεως τῆς περὶ διαμορφώσεως τῶν γλωσσῶν θεωρίας, «ἣς ἡμεῖς ἀπὸ πλείστου ἀπέστημεν ἐπὶ καταστολῇ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τῆς ἐλληνικῆς φαντασίας». Ἀποδέχεται ὡς ὄργανον τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ποιητικῶν νοημάτων τὴν δημοτικὴν, ἀλλὰ φιλολογικῶς διαμορφωμένην καὶ ἀνυψωμένην εἰς θέσιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς δημώδους ἐκφράσεως τῶν αἰσθημάτων Μόνος ὁπαδὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Σολωμοῦ ὑποδειχθείσης νέας ὁδοῦ, ἐζητήσεν ἀνωτέραν καὶ σοφωτέραν μορφήν, τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ἢ ἐμπνευσις παρέστησεν εἰς τὸ πνεῦμά του, καὶ ὡς μεταφραστὴς σοφῶν ἀριστοτεχνημάτων, μίαν ἀκοιλιθῶν τάσιν, ἀλλὰ μὲ διαφορὰς τινας περὶ τὴν μορφήν, ἤγαγε τὸ σύστημα εἰς τὰς ἐσχάτας συνεπέας. Ἡ μεταφρασίς τῆς «Τρικυμίας» εἶναι ἡ πρώτη τάσις εἰς πλαστικὴν διαμόρφωσιν τῆς γλώσσης, ὀλιγώτερον αὐστηρῶς ἐκτελουμένη ἐν σχέσει πρὸς τὰς μεταγενεστέρους ἐργασίας. Ἐν δὲ τῇ μεταφράσει τῆς Ὀδυσσεΐας ἡ τέχνη κρύπτεται ὑπὸ τὴν φύσιν, ἐντέχνως συμπλέκονται οἱ στίχοι,

ἀδιακόπως ποικίλλεται ἡ ἁρμονία τῶν, καὶ ἀνεπαισθήτως τελεῖται ἡ μετάβασις ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας ἐκφράσεως εἰς τὴν ἐημοτικωτάτην ἀφελειαν, καὶ τὰνάπαλιν. Πλάττονται νέαι λέξεις καὶ δι' ἐκλεκτῶν ἐπιουρημάτων ζωηρότερον ἐκδηλοῦται τὸ ὑψηλὸν νόημα τῆς ποιήσεως· τὰ δὲ ἐνθυμίζοντα τὴν καθαρὰν δημοτικὴν ποιήσιν στοιχεῖα, ὡς καὶ παρὰ τῷ Σολωμῷ, δὲν ἀναφαίνονται ὁποῖα ἦσαν ἐν τῇ μεμονωμένῃ τῶν ἐμφανίσει. Τῆς μεταθέσεως καὶ ὑπερβάσεως τῶν σπουδαιοτάτων τούτων μέσων τῆς Τέχνης πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ποιητικοῦ λόγου, γίεται ἐπιτηδεία χρήσις ἀκόμη καὶ ἡ ὁμοιοκαταληξία ποῦ καὶ ποῦ ἐμφανίζεται αἴρουσα εἰς τὴν ὑποκειμενικὴν σφαῖραν τῶν νεωτέρων. Ἡ ζωτικὴ τῆς λαλουμένης δυνάμεις εἶναι ἱκανὴ νὰ συγχωνεύσῃ ἐν ἑαυτῇ στοιχεῖα πολυειδῆ ὁποῖα τὰ δημοτικὰ ἄσματα, τὸ αἰατολικώτατον αἴσθημα τῆς Κρητικῆς ποιήσεως, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου ἢ μεγαλοπρέπεια, τὸ σεμνὸν καὶ διαφανὲς κάλλος τῆς ἀρχαιότητος, καὶ πρὸς τούτοις λέξεις τοῦ λαλοῦντος λαοῦ, λέξεις λησμονηθεῖσαι ἐκ τῶν μνημείων τῆς γλώσσης, λέξεις καὶ φράσεις μεστὰι ποιήσεως, καὶ τὰ στοιχεῖα ταῦτα συγχωνεύουσα εἰς ἐνότητα, διὰ τοιαύτης συνθέσεως, πρὸς ἣν ἀπαιτεῖται ἀνάλογος πλαστικὴ δυνάμεις, ἀέρχεται εἰς τὸ πρέπον ὕψος.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν προτερημάτων, καὶ τὰ ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ὀδυσσεΐας ἀπαντώμενα ἔλαττώματα, ὁποῖα ἢ ὑπερβάσις τῶν ὀρίων τῆς φυσικότητος, ἢ πρὸς τὸ κείμενον ὑπερβολικὴ πιστότης, ἢ μήπω τελείως ὀριμάσασα σκέψις περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ μέτρου τῆς συναφῆς τῶν διαφόρων στοιχείων τῆς ἐργασίας, (προσθέτομεν δὲ ἡμεῖς καὶ τὸ ὑπόψυχρον ἐνίοτε τῆς πεποιημένης λέξεως, μὴ ἀποτενομένης εὐθὺς πρὸς τὴν καρδίαν, ἀλλὰ μετὰ σκέψιν μόνον δυναμένης νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν διάνοιαν) καὶ αὐτὰ πηγάζουσιν ἐκ τῆς τάσεως τοῦ συγγραφέως πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ λόγου, καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσι τὴν ρίζαν τῶν εἰς σημαντικὴν ἀρετὴν. Τὰ ἔλαττώματα ταῦτα ἀποδεικνύουσι τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εὐρίσκονται οἱ πρῶτοι ἐπιχειροῦντες τὸ δυσκολώτατον ἔργον τῆς γλωσσικῆς διαμορφώσεως, καὶ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα ἐσφαλμένου συστήματος, ἀλλὰ πταῖσμα ὑποκειμενικὸν τοῦ

συγγραφέως, μὴ κατορθώσαντος νὰ καταστήσῃ ἀντικειμενικὴν τὴν ἰδέαν του. (Ἡ περὶ τούτων κρίσις τοῦ κ. Καλοσγούρου μᾶ, ἐνθυμίζει τὴν μέθοδον τῆς συγχρόνου ἐν Γαλίᾳ ψυχολογικῆς κριτικῆς, καθ' ἣν δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ καταδικάζῃ τις τὰς ἐλλείψεις τοῦ συγγραφέως τοῦ ὁποίου ἀποθυμᾷ τὰς ἀρετάς, καθόσον στενὸν τῆς ὑπάρχει· σύνδεσμος μεταξύ ἀμφοτέρων, ἀποτελῶν τὰς ἐλλείψεις ἀναπόδραστον συνέπαιον τῶν ἀρετῶν).

(Ἀπὸ τὰ Κριτικά τοῦ κ. Κ. Παλαμᾶ).

ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὰ θέατρα, τὰ ὁποῖα διευθύνουν δύο πραγματικαὶ καλλιτέχνιδες, αἱ ὁποῖαι εἶναι συγχρόνως καὶ πρώτης τάξεως ἡμεροσκόρις, μετ' ὅλον τὸν μεταξύ των φυσικὸν ἀνταγωνισμόν, ἐνόησαν ὅτι ἡ τέχνη καὶ τὸ πρὸς τὸ κοινὸν καθήκον ἐπέβαλεν εἰς αὐτὰς ὁρισμένους ὑποχρεώσεις.

Παρενέβαλαν λοιπὸν μεταξύ τῶν παραστάσεων τῶν Ἐπιθεωρήσεων καὶ περιόδους δραμάτων καὶ κωμωδιῶν ἀπὸ ἔργα ἐκλεκτὰ ἰδικῶν μας καὶ ξένων. Ἡ Κυβέλη τῆς ὁποίας τὸ θέατρον ἤρχισε μόνον ἐφέτος νὰ παύσῃ ἐπιθεωρήσεις ἀνεβίβασε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θερινῆς περιόδου σειρὰν κλασικῶν ἔργων, κατὰ προτίμησιν δὲ συγγραφέων τοῦ Βορῶ. Ἐν τῷ μεταξύ τὰ Παναθηναῖα ἔκαναν σειρὰν ἀτελειώτην χωρὶς δι' αὐτὸ νὰ μένουν ὀπίσω καὶ τὰ θέατρα Συντάγματος καὶ Πλέσσα μετ' ἰδίαν τὸ κάθε ἐν ἐπιθεωρήσεις.

Εὐθὺς ὅμως ποῦ ἡ Κυβέλη ἀνεβίβασε τὸ Πανόραμα μετ' ἐφόδια τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀνεξαντλήτους εὐφυολογίας τοῦ κ. Μωραϊτίνῃ καὶ μετ' πολυτέλειαν εἰκόνων καὶ σκηρικῶν πρωτίστης τάξεως, τὸ θέατρον Κοτοπούλη ἐσταμάτησε τὰ Παναθηναῖα. Ἡ ἄξιοπρέπεια τῆς *regisseur* καλλιτέχνιδος τῆς ἐπέβαλε νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι πρὸ παντὸς εἶναι δραματικὴ καὶ ἐκλεκτὴ κωμωδός. Καὶ εὐθὺς ποῦ ἡ Κυβέλη ἀνεβίβαζεν Ἐπιθεωρήσιν, αὐτὴ ἔπεισε μίαν σειρὰν ἐκλεκτῶν καὶ δυνατῶν ἔργων, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ τὴν ἀναδεικνύουν πάντοτε μεγάλα καὶ ὑπέροχον.

Ἐν τῷ μεταξύ τὰ Παναθηναῖα ἀνεκαινίζοντο μετ' σιγῆς ἐντελῶς νέας καὶ μετ' εἰκόνας ποῦ δὲν ὑστεροῦν τοῦ Πανοράματος. Ἡ σκηνὴ τοῦ δάσους εἶναι ὡραία καὶ ἡ δὴνὶς Κοτοπούλη ὡς κερὰ τοῦ παλαιοῦ καιροῦ εἶναι περισσότερον ἢ γοητευτικὴ. Φυσικὰ οἱ φανατικοὶ τῶν Ἐπιθεωρήσεων ἐπλημμύρησαν καὶ πάλιν τὴν Νέαν Σκηνήν, τὴν ὁποίαν κατέκλυζαν εἰς συρροὴν καταπληκτικὴν καὶ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν σοβαρῶν καλλιτεχνικῶν παραστάσεων.

Εὐθὺς ἀμέσως ἡ Κυβέλη ἀγγέλλει τὴν διακοπὴν τοῦ Πανοράματος, τὸ ὁποῖον ἐπέρασσε τὰς σαράντα παραστάσεις καὶ ἐπαναλαμβάνει πάλιν τὴν σειρὰν ἔργων Τέχνης, εἰς τὰ ὁποῖα πρωταγωνιστεῖ καὶ δρᾷται δάφνας.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι μετ' αὐτὴν τὴν ταξινόμησιν τῆς ἐργασίας τῶν δύο θεάτρων εἴχαμεν συγχρόνως καλὸν θέατρον καὶ καλὴν Ἐπιθεωρήσιν καὶ ἰκανοποιημένα τὰ γούστα τοῦ κοινοῦ καὶ μετ' ἓνα καὶ μετ' ἄλλο.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἐγγὲς εἰς τὸ Φάληρον εἴλανε τοὺς θιασώτας τῆς ὀπερέτας μετ' ἡν κομψὴν τῆς ὑ-

πόκρισιν καὶ ὁ θίασος τοῦ Παπαϊωάννου εἰς τὸ Πανελλήνιον ἐποίκιλε τὴν μουσικὴν αὐτὴν ἀπόλαυσιν μετ' εἰρὰν παραστάσεων τοῦ Πικ-Νικ, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ εἶδος του ὑπῆρξε μίαν Ἑλληνικὴν ἐπιτυχίαν πρώτης γραμμῆς.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Πὸς βγαίνουν ἢ λεκέδες ἀπὸ τὰ ὑδάματα.—Βάζετε κάτω ἀπὸ τὸ λεκιασμένον μέρος μίαν πετσέταν χνουδοτὴν βρέχετε μετ' ὄσπλιον ἄλλο πετσέταν καὶ τρίβετε κατ' ἐπανάληψιν. Ἐάν εἴσθε νησιτικὴ τὸ ὄσπλιον καθαρίζει περισσότερον.

Λεκέδες ἀπὸ ῥοῦτο.—Βγαίνουν ἂν ἀνάψετε λίγο θειάφι κάτω ἀπὸ τὸ λεκιασμένον μέρος, εἰς ἀπόστασιν ὥστε νὰ περᾷ δι' αὐτοῦ ὁ καπνὸς τοῦ θείου.

Λεκέδες ἀπὸ μελάνη.—Βγαίνουν μετ' γάλα, πάντοτε μετ' πετσέταν ἀπὸ κάτω καὶ μετ' αὐτοῦ τῶν τοῦ λεκιασμένου μέρους εἰς τῆς πετσέτας σας.

Λεκέδες εἰς τοὺς καθρέπτες καὶ τὰ κρί-δαυλά.—Βγαίνουν μετ' ἕνα κομμῦδι κομμῶν εἰς δύο, διὰ τοῦ ὁποῖου τρίβονται οἱ λεκέδες καὶ σκουρίζονται ὑστερα καθαρά.

Μελάνη ἀπὸ τὸ πάτωμα ἢ τὰ μύρμαρα.—Βγαίνει μετ' νέφτι.

Λεκέδες ἀπὸ μαῦρον κρασί.—Βγαίνουν εἰς τὴν μπουγάδα ἂν βουτήξετε τὸ λεκιασμένον μέρος εἰς τὸ λάδι, τὴν ὥραν αὐτὴν τοποθετεῖτε τὰ ρούχα εἰς τὸ ζοφίν.

Λεκέδες ἀπὸ οὐροῦ.—Βγαίνουν ὄν στίβετε λεμόνι εἰς τὸ σκουρισμένον ὑφασμα, βιάστε μετ' αὐτὸ λάδι ἀπὸ πάνω καὶ σιδερώστε μετ' αὐτὸ σίδερο. Ἐπαναλαμβάνετε ἕως ὅτου καθαρίσῃ.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Ἐπιθεωρήσεις.—Εἶναι ἡ ἐποχὴ των. Ὅταν εἶναι παλαιά, καθαρίζονται καὶ τυλίγονται μετ' λεπτὴς φέτες ψωμοῦ, δένονται καλὰ καὶ ψήνονται εἰς τὴν σάρα ἢ τὴν σούβλα. Ὅταν εἶναι ἔτοιμα ἀφαιρεῖτε τὸ ψωμί καὶ τὰ σεβρίσετε μετ' αὐτὸν ζῆτον ἢ πατάτας.

Ἐπιθεωρήσεις πιλάφι.—ἔχετε ζουμί κελὸν κρέατος. Κάνετε ὡς συνήθως τὸ πιλάφι σας ἄσπρο ἢ μετ' ὑπόματα, χωρὶς νὰ τὸ κάψετε εἰς τὸ τέλος μετ' βούτυρο, πρῶτον ποῦ δὲν πρέπει νὰ γίνετα ποτέ. Διότι τὸ καμμένο βούτυρο καταστρέφει τὸ στομάχι καὶ κάμνει τὸ φαγητὸ δύσπεπτον. ἔχετε καθαρισμένα τὰ ὀστῆα, ἄλατισμένα καὶ τὰ λεμονίζετε. Τὰ σιτάρετε μετ' βούτυρο, τὰ σβύνετε μετ' ἕνα ποτηράκι ἄσπρο κρασὶ ἀρεταίνωτο, καὶ τὰ ἀρίνετε νὰ σιγοψηθοῦν. Μετ' τὴν σάλτσα των τὰ σεβρίσετε εἴτε στεφάνη εἰς τὸ πιλάφι σας εἴτε εἰς τὸ μέσον πυργωτό. Ἦμπορεῖτε ὅταν τὰ ἔχετε ἔτοιμα πρῖν, νὰ ἔτοιμασθῇ τὸ πιλάφι, νὰ τὰ ρίψετε εἰς τὴν κατασκόλο πέντε λεπτὰ πρῖν νὰ ψηθῇ ἐντελῶς τὸ ρυτί.

Ἐπιθεωρήσεις ντομάτες.—Κοκκινίζετε τὰ ὀστῆα, τὰ σβύνετε μετ' ντομάτα, καὶ τὰ ἀρίνετε νὰ σιγοψηθοῦν. Χωριστὰ πέρνετε ὀλόκληρες μικρὰς ντομάτες, τῆς κόβετε ἀπὸ πάνω, ἀφαιρεῖτε τὰ κουκούτσια καὶ τὸ νερό, τῆς τοποθετεῖτε σὲ μικρὸ σαγανάκι βουτυρωμένον μετ' ἄνοιγμένον μέρος ἐπάνω, ἀφοῦ τῆς παραγεμίσετε μετ' ὄλιγον βούτυρο, ὄλιγον ζάχαρι, ὄλιγον ψιλοκομμένον μαϊντανό καὶ ὄλιγον τριμμένον ψωμί. Τῆς ψήνετε σὲ φούρνον ἢ καὶ στὴ φωτιὰ καὶ μετ' αὐτὴν σεβρίσετε τὰ ὀστῆα σας.